

Internship i tverrfeltet mellom historie og eventledelse: Midgardsblotfestivalen som eksempel på en faglig utviklingsarena

Elsa Kristiansen og Lasse Sonne

Innledning

I denne artikkelen vil vi vise hvordan internship kan tilrettelegges som kompetanseutvikling i et tverrfaglig rom mellom historie, kulturarv, eventledelse og stedsutvikling. En internship i historie vil kunne bidra til utvikling av historikerens såkalte arbeidslivsrelevans. Med dette menes kompetanseutvikling som ekspanderer historiefaget fra å være et filosofisk dannelsesfag med fokus på kildekritikk som metode, til å bli et fag som tilbyr kompetanseutvikling relatert til å skape økonomisk utvikling (Sonne, 2022a). Dermed plasseres historiefaget som en del av bredere livslang lærings perspektiv, med historikeren i internship som en lærende frivillig (Sonne, 2022b). Vi ønsker i denne artikkelen å framheve historiefagets relevans ved å ta utgangspunkt samfunnets etterspørsel etter relevante kompetanser i det moderne samfunnslivet (Sonne, 2023a, s. 33).

For å sette søkelyset på historiefaget relevans, vil vi både analysere hva et internship kan inneholde for å være relevant for både historie og for arbeidslivsrelevans som formulert i denne teksten, og analysere det konkrete event *Midgardsblot* som avholdes hvert år ved Horten. *Midgardsblot* er et godt eksempel på et event hvor ulike interesser blandes med henblikk på både historie og næringsliv. Vi mener derfor at *Midgardsblot* egner seg særlig godt som eksempel for å illustrere arbeidslivsrelevant internship i historie.

Midgardsblot

Siden 2015 har *Midgardsblot* vært arrangert årlig i august på Midgard Vikingsenter i Borre. Dette sentret tilhører Vestfoldmuseene, og ligger strategisk ved siden av Nord-Europas største samling av monumentale gravhauger fra germansk jernalder og vikingtid. Midgard Vikingsenter åpnet i 2000, og hovedformålet til sentret er å skape og spre kunnskap om vikingtid i Vestfold fylke. Det gjør et samarbeid med en festival som Midgardsblot en naturlig del av deres samfunnsoppdrag. På festivalens hjemmesider er vikingaspektet tydelig understreket:

Midgard – In the park of Borre, where the mighty rulers of the Norwegian Vikings lived, feasted, and were laid to rest. We invite you to a four-day blot with blasting metal and true Vikings at historic grounds. Some of the world's leading metal bands will enter the Midgardsblot stage and you are all summoned to the world of the Vikings with exceptional concerts in unique and historical surroundings! (*MIDGARDS-BLOT*, u.å)

«Welcome home!» står skrevet med stor skrift på inngangen til festivalområdet, og det er et internasjonalt publikum som ønskes velkommen hjem på festivalen. For nærmere 70 % er tilreisende fra andre land, og det er også deltakere langveis fra som New Zealand, Argentina, USA og Canada. Festivalen har et tak på 5000 deltakere, dette er for at arrangørene ønsker den mer familiære stemningen som en liten festival skaper. Arenaen setter også klare grenser for hvor mange mennesker som kan samles. Deltakernes interesse for vikingetiden er kombinert med musikk innenfor sjangrene metal-, black metal-, folk-, neopagan- og etnisk-musikk. Og under festivalen skjer det mye som pirrer alle disse interessene. Noen deltakere velger i tillegg å bo på festivalområdet i vikingetelt – og å leve som vikinger noen dager. Andre kommer til noen eller flere av de ulike konsertene. Det er et yrende folkeliv – vikingkultur, tradisjonsrik kunst og mat blir vist fram og gamle tradisjoner blir holdt i hevd sammen med musikkfestivalen. Mange kommer også for å delta på den årlige forskningskonferansen.

På festivalen i 2022 var det mange og ulike foredrag tilreisende kunne få med seg, og denne seminarrekke har betegnende nok fått navn etter Mimir (kunnskap). Det tar opp emner innen arkeologi, historie, filologi og religionsvitenskapelig forskning om norrøn fortid. I tillegg kan emner som forhold mellom vikinger og musikk som spiller på festivalen, mat- og drikketradisjoner, museum og formidling av perioden i tillegg til re-enactment osv. bli diskutert.

Bilde 1. Mimir Talks, 2022.

SPEAKER NAME	DAY & TIME (IN ORDER)	TALK TITLE
TIM TALESMAN	WEDNESDAY 10:00-10:30	TALES FROM BEYOND RAGNAROK
TIM HANCAFFROW	WEDNESDAY 11:00-11:30	PROSTITUTION, SUPPLICATION, AND SACRIFICE
CLAIRE HULLEY	WEDNESDAY 12:00-12:30	OLD NORSE MYTHOLOGY AND THE MODERN, FEMALE VOICE
DR. BENJAMIN RAFFIELD	WEDNESDAY 13:00-13:30	CAPTIVITY AND SLAVERY DURING THE VIKING AGE
MARTIN HYYKKERIJD	WEDNESDAY 14:00-14:30	IMAGES OF A NORTHERN PAST: THE ROCK ART OF ALTA
DR. FREDRIK GREGORIUS	WEDNESDAY 15:00-15:30	THE ELUSIVE VIKING: CONFLICTED AND CHANGING RECEPTIONS OF THE VIKING AGE IN LATE MODERN SCANDINAVIA
JIM GLAZZARD	THURSDAY 10:00-10:30	BETWEEN THE HAMMER AND THE ANVIL: USING EXPERIMENTAL ARCHAEOLOGY TO UNDERSTAND THE LIVES OF VIKING-AGE NON-FERROUS METALWORKERS
JONAS LORENTZEN, NAINA ERA, & DR. MATTHIAS NORDVIG	THURSDAY 11:00-12:30	NEBALA - A DEEP DIVE INTO SEX, MYTHOLOGY, AND CREATIVITY
KIM OYLLA	THURSDAY 13:00-13:30	COSTUME DESIGN IN SCANDINAVIAN METAL WITH KYLLA CUSTOM ROCK WEAR
RAGNAR ORTEN LIE	THURSDAY 14:00-14:30	VIKING-AGE AND MEDIEVAL HUNTING: TRAINING FOR WAR
SOPE VANHERPEN	THURSDAY 15:00-15:30	AUDRAUNN KETLSÓTTIR: VIKING FOREMOTHER OF ICELAND
PANEL	THURSDAY 16:00-18:00	HOSTED BY NORDIC MYTHOLOGY PODCAST
KARI PALLSON	FRIDAY 10:00-10:30	BLÓT AND BLOODY RITUALS: THEIR PERSONAL AND COMMUNAL MEANINGS IN THE PRE-CHRISTIAN NORDIC CONTEXT
ENAR SELVIK	FRIDAY 11:00-12:30	WEAVING SOUNDS WITH SOURCES OF ANCIENT NORDIC MUSICOLOGY
DR. MATTHIAS NORDVIG	FRIDAY 13:00-13:30	DID VIKINGS TATTOO? AN EXAMINATION OF THE SOURCES FROM SCANDINAVIA AND BEYOND
DR. DEBORAH MORETTI	FRIDAY 14:00-14:30	ANCIENT SPELLS, BLOOD DRINKING, AND CHILD-MURDER: THE REAL LIFE OF AN 18TH-CENTURY ITALIAN WITCH
DR. ALEXANDER K. LYKKE	FRIDAY 15:00-15:30	MARKING THE NORSE TALK: OLD NORSE LANGUAGE IN BEFOREIGNERS
MUSIC INDUSTRY PANEL	FRIDAY 16:00-18:00	HOSTED BY NORDIC MYTHOLOGY PODCAST
FREDRIK ELINNES	SATURDAY 10:00-10:30	THE GATHERING STORM: USE AND MISUSE OF HISTORY
ELLEN MARIE NÆSS	SATURDAY 11:00-11:30	THE MUSEUM OF THE VIKING AGE (FORMER VIKING SHIP MUSEUM IN OSLO)
KIM HJARDAR	SATURDAY 12:00-12:30	THE BATTLE FOR THE FUTURE - HOW HAFRSFJORD CHANGED THE VIKING WORLD
DR. JANE SKJOLDLI	SATURDAY 13:00-13:30	VIRTUAL VIKINGS: WHAT VIKING-THEMED VIDEO GAMES LIKE 'ASSASSIN'S CREED: VALHALLA' AND 'WIBERS.DAM' TELL US ABOUT CONTEMPORARY POPULAR CULTURE
RUNE RASMUSSEN	SATURDAY 14:00-14:30	VIKING ENVIRONMENTALISM: NORDIC ANIMISM, A STRATEGY FOR APPLYING THE NORDIC PAST IN CURRENT CULTURE
CHRISTINA LEVERKJUS	SATURDAY 15:00-15:30	THE BURIAL SITE AT BORRE: A CHRONOLOGY OF SOLIDARITY AND INDIVIDUALISM
PANEL	SATURDAY 16:00-18:00	HOSTED BY NORDIC MYTHOLOGY PODCAST

Kilde: Hentet fra *Midgardsblots* hjemmesider (<https://midgardsblot.no/en/seminars/>)

Midgardsblot byr på berikende kulturopplevelser, kunnskap om vikingkulturen sammen med et bredt konsertprogram. Dette er et unikt konsept som får folk fra hele verden til å strømme til – og for 2023 så er allerede 1000 festivalpass solgt uten at musikkprogrammet er klart (Nilsen, 2023). Både arrangører og frivillige arbeider hardt for at deltakere skal få

opplevd den unike og inkluderende atmosfæren på festivalen. For å opprettholde dette, har arrangørene klare retningslinjer for akseptable atferd for å ta vare på hverandre og miljøet. I tillegg er det egne aktiviteter for barn, disse er spesielt velkomne samtidig som deres sikkerhet blir ivaretatt ved egen registrering og akkreditering. Har du med barn – er det også et krav om at verge holder seg edru under oppholdet. For barnefamilier er nok selve vikingelandsbyen med aktiviteter et større trekkplaster enn konserter.

Men konseptet blir stadig mer populært, og arrangørene av Midgardsblot samarbeider med kolleger i andre europeiske land slik at langveisfra tilreisende kan foreta en turne på denne typen arrangementer i hele Europa. Kalvig er en av dem som har skrevet om den økende interessen for «Vikingar og norrøn fortid [som] er ‘big business’ og kjempepopulært for tida» (2021, s. 279). Midgardsblot er del av en internasjonal trend hvor:

Viking re-enactment, historiegjenskaping medutgangspunkt i vikingtid, med handverk, smedkunst og kampsport, er eiveksande form for samhandling og samvær mellom folk både i Norden og ellers i verda. Vikingfestivalar og -marknader er populære innslag i landlege og meir urbane strok i mange land, gjennom heile sommarsesongen. For nokre av desse miljøa er det overlappingar til heidensk (åsatru-) tilhøyrsløse i spirituellforstand. Ekstremmetallmusikk, som svartmetall og vikingmetall (Black-Metal, Viking Metal) har lenge tematisert norrøn fortid og er populæremusikk sjangrar saman med folkemusikkvariantar med fortidsorientering. (Kalvig, 2021, s. 280)

En festival som Midgardsblot får dermed aspekter av noe spirituelt sammen med det historiske (vikingar og norrøn fortid) – og til slutt handler det om bærekraft, identitet og medborgerskap. Mye av dette skjer gjennom «velkommen hjem»-holdningen og det fellesskapet som blotet skaper mellom mennesker. Blotet er så viktig i festivalen – at det også finnes i tittelen, og viktigheten av ritualer understreker det spirituelt ved festivalen. Festivalleder Runa Strindin understreker ofte at festivalen har en dyrking av *norsk kulturarv*. Dette forsterker linken til historiefaget med dette eventet.

Datainnsamling og dokumenter

Datainnsamling under Midgardsblot er et resultat av et mangeårig samarbeid USN har hatt med Runa Strindin (Festivalsjef) og Vicky Mikalsen (prosjektleder for vikingsatsning ved Vestfoldmuseene). Samarbeidet har gitt oss et innblikk i festivalens kompleksitet med alt fra *Mimir Talks* med internasjonale foredrag og paneler som angår vikinghistorie, kultur og musikk, til konserter eller aktiviteter tilknyttet Midgard vikingsenter hvor guidede turer på området også inngår. Som forskere har vi deltatt på disse aktivitetene i tillegg til ritualer (selve blotet) på åpningsdagen og mange samtaler med også besøkende vikinger fra mange land. Alle intervjuer er anonymisert, og i tillegg har vi inkludert observasjoner og medietekster som sekundærdata. Intervjuene ble transkribert, og den påfølgende kvalitative analysen var generisk drevet tilnærming (Bradbury-Jones et al., 2017).

Vi har brukt USNs emneplaner for de ulike fagene som et eksempel på hvordan læringsmål treffer internship. Med dette ønsker vi å fremheve at internship ikke nødvendigvis handler om å endre læringsmål, men mer om å endre læringsform eller læringsaktivitet. Dermed er det i prinsippet uproblematisk å gå direkte til læringsutbyttebeskrivelsene i de ulike emneplanene.

Hva sier emneplanene?

Emneplaner sier noe om læringsutbytte studentene skal sitte igjen med etter fullført studium. Koronapandemien lærte oss at læring skjer både i og utenfor undervisningsrommet. Å få teste ut teori i praksis, har en merverdi når en som ferdig uteksaminert kandidat skal «innta verden». I tillegg gir internship en profesjonell læringsopplevelse som studenten kan oppleve som meningsfull og kanskje tett opp til en karriereinteresse. Et internship gir en student mulighet til utvikling av både kunnskap og ferdigheter. Vi vil derfor kort vise hva studentene skal ha av læringsutbytter i de ulike fagene som er relevante i denne konteksten.

Internship i historie ved USN

Ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN) er internship i historie definert ved følgende innhold i emnebeskrivelsen:

Internship er et praktisk og teoretisk arbeid som gjennomføres individuelt og i samarbeid med en organisasjon, bedrift eller annen virksomhet (privat, offentlig, frivillig) der studenten har sin praksis. Praksisen kan enten være deltakelse i daglig drift, eller man kan få ansvar for en bestemt oppgave/et delprosjekt som faller innenfor fagområdet historie. Studentene arbeider selvstendig under veiledning av oppdragsgiver og faglig veileder fra høgskolen. Studenten skal utarbeide en praksisrapport som leveres ved slutten av semesteret (Emneplan for Internship i historie – praksisarbeid i historie, 2023).

Som sitatet viser, er internship læring som skjer i samarbeid med en annen organisasjon enn USN. Overgangen fra universitet eller høyskole til relevant heltidsarbeid, kan oppleves som en utfordring for mange studenter. Et praksisopphold kan bidra til å eliminere litt press ved at studenten opplever nyttiligheten av tilegnet ferdigheter og kunnskaper i en praktisk situasjon. Egne samarbeidsevner kan utvikles, sammen med andre mer personlige egenskaper som må brukes for å utvikles for fremtidige jobber. Tabell 1 (se neste side) beskriver nærmere fagets læringsutbytter.

Tabell 1. Emnebeskrivelse i internship i historie – praksisarbeid i historie.

Kunnskap:

- ha god kunnskap om praksisrelaterte problemstillinger, herunder kjenne til sammen-hengen mellom faget historie og arbeidslivet
- ha god kunnskap om på hvilke måter det man lærer seg teoretisk i historiefaget kan omsettes og anvendes i praksis i arbeidslivet
- ha god kunnskap om hvordan både formelle og uformelle spilleregler med organisasjonskultur former arbeidshverdagen, og være i stand til å foreta gode valg
- ha god innsikt i roller, funksjoner og prosesser i arbeidslivet
- ha god kunnskap om hvordan man bygger opp og presentere en rapport

Ferdigheter:

- kunne anvende teoretisk kunnskap fra studiet i en reell arbeidssituasjon, og se sam-menhengene mellom teori og praksis
- kunne utvikle en god og representativ rapport over utført arbeid

Generell kompetanse:

- vise selvstendighet og ansvarlighet
- vise evne til å reflektere over egen utvikling som fagperson

Naturlig nok henger emnebeskrivelsen for internship i historie tett sammen med studieplanen for bachelor i historie ved USN. I studieplanen for bachelor i historie står det eksempelvis:

Studier i historiske fag er av teoretisk karakter. Samtidig blir det vektlagt at teori skal anvendes på og vurderes i lys av praksis, enten det dreier seg om erfaringer i hverdagslivet eller forskning og annen vitenskapelig virksomhet. Vi bruker regionens historiske steder i undervisningen og har ekskursionsjoner som viser sammenhenger mellom det lokale, regionale og det globale. Historiestudiet ved USN samarbeider med museer, arkiver og andre organisasjoner som arbeider med historiefremføring. (Studieplan for Bachelor i historie, 2023).

Som det kommer frem, legger studieplanen opp til at det i tillegg til å studere historie teoretisk skal foregå aktiviteter i utdannelsen relatert til praksis. Her er det naturlig å eksempelvis legge inn internship. I tillegg skal det anvendes historiske steder i regionen. Dette er del av en trend hvor undervisning og læring flyttes ut av klasserommet og til kulturarvsinstitusjoner som museer og andre kulturarvsmiljøer (Sonne, 2023b). Denne trenden kommer også til syne i studieplaner ved at samarbeid med museer framheves. *Midgardsblot* gjennomføres hvert år i samarbeid med Vestfoldmuseene på Borrehaugene. Forbindelsen til dette punktet er dermed tydelig. Sist, men ikke minst, fremhever studieplanen sammenhengen mellom det lokale, regionale og globale. Dette er *Midgardsblot* et godt eksempel på som en internasjonal festival der tiltrekker deltakere fra verden utenfor Norge. Samtidig

er *Midgardsblot* tett knyttet til den lokale festivalplassen ved Horten og vikingtiden i regionen omkring Vestfold.

Vikingtid i Vestfold er et punkt på emneplanen som har spesiell relevans for *Midgardsblot*. I denne beskrives emnet som en innføring i vikingtidens samfunn, økonomi, religion og politisk kultur i Vestfold i dagens Sørøst-Norge. Emnet gir i tillegg studentene innsikt i de mest interessante regionene i Skandinavia under vikingtiden, samt gir muligheten til å besøke mange av vikingstedene i Vestfold, blant annet Borrehaugene (Emneplan for Vikingtid i Vestfold, 2023).

I emnebeskrivelsen fremgår det videre at Vestfold er kjent for sine mange monumenter fra vikingtiden, blant dem er eksempelvis Gokstad- og Osebergskipene. Selv om skipene er flyttet til Vikingskipsmuseet i Oslo, er haugene fortsatt severdigheter i landskapet. Emnebeskrivelsen fremhever i tillegg at det de siste årene har blitt gjennomført nye arkeologiske utgravninger og anvendt moderne ikke-utgravende metoder (som LAR-skanning og et georadarprosjekt) ved store vikingtidssteder på Borre, Gokstad og Haugar (ved Tønsberg). Dette har avslørt mange nye innsikter i kompleksiteten i samfunnet, økonomien og maktpolitikken til høvdingene i Vestfold. Utgravningene avdekker eksempelvis kontakt med Irland i vest, til Bagdad og Sentral-Asia i øst. Virkningen av de kulturelle og økonomiske relasjonene til kontinentet, de britiske øyer og de østlige handelsrutene, er en viktig del av emnet, samt kristningsprosessen i siste del av vikingtiden. Nye funn, sammen med nye

Tabell 2. Læringsutbyttene for bachelor i historie.

Kunnskap

- Oversikt over hovedaspekter ved vikingtidens samfunn, politisk kultur og elementene i maktdynamikk i skandinavisk vikingtid, og hva som kjennetegner Vestfold som region
- Kunnskap om utgravninger, litterære kilder og ulike tolkninger av de viktigste vikingstedene, som Kaupang, Oseberg, Gokstad og Borre
- Betydningen av havnen i Kaupang og andre handelssteder
- Vestfolds posisjon i forhold til andre regioner i Skandinavia, Europa, Midtøsten og Sentral-Asia
- Innsikt i ulike tolkninger av gravhaugene som religiøse, symbolske, politiske steder

- Bruken av vikingtomtene i Vestfold i moderne tid

Ferdigheter

- Studenten skal kunne bruke kunnskapen til å diskutere sentrale vitenskapelige forskningsspørsmål knyttet til vikingtiden
- Bruk av litterære, visuelle og materielle kilder på en kritisk måte
- Studenten skal reflektere over egen vitenskapelig praksis og kunne forsvare og justere denne i diskusjoner og veiledning

metoder og teoretiske vinkler, tilbyr spennende nye tolkninger også av eldre nettsted (Emneplan for Vikingtid i Vestfold, 2023).

Eventledelse ved USN

En måte å bruke kunnskap, ferdigheter og kompetanser relatert til historie med fokus på vikingtid på, er ved å kombinere kompetansene med kompetanser i eventledelse som tilbys ved USN som en del av deltidsstudiet Executive Master of Management. Studiet er en lederutdanning som organiseres i kombinasjon med jobb. Studiet kobler erfaring fra arbeidslivet sammen med akademisk kunnskap (Studieplan for Executive Master of Management, 2023).

Et event er en begivenhet – eller et stort arrangement – som skal vekke oppmerksomhet, begeistring eller engasjement blant dem som deltar. Et event bryter med hverdagen og det gir de som deltar (arrangør, besøkende, deltaker, sponsor – ulike interessenter alt etter eventet) en annen opplevelse. Eventer kan være alt fra små festivaler, religiøse riter eller store idrettsarrangementer som et sommer-OL. Det er ikke et nytt fenomen, feiring av religiøse riter er noe som har vært med oss siden antikken. For at deltakere skal få en god opplevelse, kreves det iherdig planlegging og refleksivitet i gjennomføringen av arrangør (Kristiansen et al., 2019). Dermed har *eventledelse* blitt et stadig større fagområde.

Musikkfestivaler er en type eventer. Ifølge Branstad er musikkfestivaler kjennetegnet ved frivillighet i mye større grad enn mange andre typer eventer:

Uten frivillig arbeidskraft dør musikkfestivalen. I alle fall ville de mange lokale musikkfestivalene rundt om i landet forsvinne uten innsatsen til dem som stiller opp og

arbeider gratis. Derfor er det viktig at det frivillige arbeidet som gjøres for musikkfestivaler landet over, verdsettes – ikke bare i kroner og øre, men som samfunnsengasjement. (Branstad, 2019, s. 144)

Ofte er det vanskelig å skille mellom de frivillige og festivalledelsen – siden mange startet opp som frivillige. Jo større arrangementer, jo lettere er det å skille mellom disse. En intern bør være oppmerksom på dette skillet under diskusjonen av arbeidsoppgavene utført under praksisperioden. Alle en intern møter trenger ikke ha kunnskap eller forståelse for hva en intern trenger å lære for å gjøre en god jobb. Derfor bør en intern ha litt forkunnskap om arrangementer før et internship.

Som nevnt tilbyr Universitetet i Sørøst-Norge eventledelse på masternivå, og emnebeskrivelsen sier følgende om det faglige innhold i emnet:

Studentene får økt forståelse og kunnskap om eventledelse og ulike interessenters betydning for suksessfull planlegging og gjennomføring. Emnet vil bruke arrangementer fra ulike kontekster som eksempler – i tillegg til at forskjeller mellom små arrangementer og mega arrangementer vil bli diskutert. Studentene får innsikt i den spesialiserte kunnskapen som har blitt utviklet på eventledelsesfeltet, og de får også praktisk erfaring og innsikt i utfordringene forbundet med å ta denne kunnskapen i bruk i praksis ved samarbeid med profesjonelle event-arrangører (Emneplan for Eventledelse (masteremne), 2023).

Midgardsblot er en musikkfestival som foregår på historisk grunn – og hvor det å leve på samme vis som vikingene, i telt, er viktig. Det betyr at studentene må koble dette sammen – og videre viser tabell 2 hva læringsutbyttene i faget følgende om kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Tabell 3. Læringsutbytte i Eventledelse.

Kunnskap

Etter fullført emne skal studenten:

- ha avansert kunnskap om planlegging og gjennomføring av eventer og de ulike fasene
- kunne identifisere viktige interessenter (som organisasjonskomiteen, kommunale og sentrale myndigheter, media sponsorer og frivillige) for ulike eventer
- ha spesialisert kunnskap om forholdet mellom organisasjonskomiteen og de ulike interessentene
- ha inngående forståelse for risikoutfordringer knyttet til håndtering av store menneskemengder
- kunne anvende kunnskapen på nye områder innen eventledelse
- beskrive hvordan et event kan bidra til bærekraftig utvikling i samfunnet

Ferdigheter

Etter fullført emne skal studenten kunne:

- analysere eksisterende teorier innenfor eventledelse og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- kunne vurdere og velge hensiktsmessige metoder for planlegging, ledelse og gjennomføring av eventer
- kunne koordinere dialog og samarbeid mellom interessenter i ulike faser av et prosjekt eller event
- kunne lede involverte interessenter på en hensiktsmessig og god måte
- være i stand til å drøfte teoretiske og metodiske spørsmål på praktiske problemstillinger som dukker opp underveis i eventer
- forklare og bruke kunnskap om risiko, sikkerhet og beredskap ved alle eventets faser
- ha innsikt i eventledelse gjennom samarbeid med profesjonelle event arrangører

Generell kompetanse

Etter fullført emne skal studenten kunne:

- kunne vurdere og evaluere ulike typer eventer
- kunne bidra til økt kunnskapsoverføring mellom ulike typer eventer
- anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre prosjekter innen eventledelse
- formidle omfattende selvstendig arbeid og behersker fagområdets uttrykksformer
- kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten
- bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser

Eventledelse er et ekstremt tverrfaglig fag, det inneholder mye prosjektledelse, budsjettansvar – samtidig som det å behandle mennesker (ulike interessenter) er viktig for suksessfull gjennomføring. Et internship i historie gjennomført i en eventkontekst, vil gi studenter nyttig tilleggskunnskap for å kunne utvikle egne eventer relatert til historie og kulturarv. Kompetanser utviklet i relasjon til eventledelse, vil i tillegg kunne bidra til nytenkning innenfor museumsområdet og med tanke på å utvikle ny relevant undervisning i skolen. Både med tanke på undervisning i historie, men også i tverrfaglig emner relatert til et programfag som Entreprenørskap og bedriftsutvikling i videregående skole (Læreplan for entreprenørskap og bedriftsutvikling, 2023) og reiseliv og språk (Læreplan for Reiseliv og språk, 2023), kan dette bidra til nytenkning. Vi anser at det i det hele tatt finnes mange muligheter for utvikling relatert til skolen.

Eventledelse er mye prosjektledelse – ja, simpelthen ledelse av alt som kan skje når mange ulike interessenter skal samarbeide om et event. En ting er alt som kan gå galt, det betyr at en student også vil få innblikk og erfaring med risikostyring. *Risikostyring* består av to hoveddeler (Kristiansen et al., 2022). Den første er risikovurdering som er identifikasjon, analyse og evaluering av ulike risikoer ved et event. Det kan være alt fra antall frivillige, økonomi eller farer. Den andre er risikohåndtering som er utforming av risikoreduserende tiltak og oppfølging av risiko. Under et event er det viktig at alle til stede føler seg sikre, sikkerhet blir ofte sett på som en tilstand og følelse av trygghet. En intern kan dermed også være med å planlegge for beredskap for at alle skal føle seg trygge under eventet.

Stedsutvikling og kapasitetsbygging

Som et tredje ben i forlengelse av historie og eventledelse, vil vi introdusere de to begrepene stedsutvikling og kapasitetsbyggingen som et internship vil kunne bidra til. Med dette tenker vi på hvordan man kan knytte sammen lokale ressurser – kulturelle, økonomiske, menneskelige, naturlige, politiske og sosiale – for å forbedre livet i regionen de hører til. Stedsutvikling (eng. *place management*) viser til en koordinert innsats som er utført av interessenter i en geografisk region (Doyle et al., 2008). Sosial kapital og sosial inkluderende politikk og praksis er relevant i denne sammenheng, og det kan sammen bidra til å initiere

nye prosesser for samskaping mellom relevante interessenter. Å skape regioner som fokuserer på livslang læring samtidig som de fremmer kunnskapsdeling, kan være et resultat når interessenter bidrar gjennom deltakelse og har ulike roller ved eventer. Vi definerer denne prosessen som kapasitetsbygging (eng. *building capacity*) og ser internship som en del av dette. Dermed går internship og arbeidslivsrelevans fra å være orientert mot et individ eller en organisasjon, til å angå samfunnet eller regionen der et internship blir organisert og gjennomført. Et internship kommer med andre ord til å handle om kapasitetsbygging som tjener til en regions vekst – eksempelvis kulturelt, økonomisk, menneskelig, sosialt og med tanke på bærekraft.

Det eksisterer en relativ ny og omfattende forskning relatert til området for stedsutvikling og kapasitetsbygging. Relevant for internship relatert til historie og kulturarv er blant annet forskning om sammenhengen mellom regional utvikling, livslang læring, kulturarv, forskning, politikk og praksis (se for eksempel Duke et al., 2005; Duke et al., 2006; Osborne et al., 2007; Doyle et al., 2008; Longworth & Osborne, 2010; Schuetze & Inman, 2010; Kearns et al., 2011; Preece et al., 2012); Carlot et al., 2015; Duke et al., 2013; Hall et al., 2013; Clover & Sanford, 2013; Inman & Robinson, 2014). Denne forskningen knytter ikke eksplisitt an til bruk av eventer som en arena for kapasitetsbygging, steds og næringsutvikling. Et eksempel på dette grep er Kristiansen et al. (2015).

Det viktige med denne forskningen er at den knytter en sammenheng mellom området livslang læring, forskning, politikk og praksis som essensielle dimensjoner i en regions vekst. Med andre ord er det tale om en kompetanseutvikling på individuelt, organisatorisk og samfunnsnivå som skaper grunnlaget for vekst. Eventledelse og bruk av historie og kulturarv kan være en av mange måter å utvikle muligheter for vekst gjennom kompetanseutvikling.

I det følgende analyserer vi på hvilken måte Midgardsblot representerer en mulighet for å utvikle internship i tverrfeltet mellom historie og eventledelse og relatert til begreper som stedsutvikling og kapasitetsbygging.

Internship i et event kan gi læring på mange nivåer

For lektorstudenter i historie vil et internship i et event, med fokus på bruk av historie og kulturarv, kunne gi læring på mange ulike nivåer. Man kan snakke om universell eller generisk læring i tillegg til faglig dybdelæring. For å illustrere de ulike formene for læring, har vi delt kompetansebegrepet opp i: kunnskap, ferdigheter, holdninger og verdier. Dette er en litt annerledes inndeling enn i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, som beskriver læringsutbytter på følgende måte:

Kunnskap: Kunnskap er forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper og prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker.

Ferdigheter: Evne til å anvende kunnskap for å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikative.

Generell kompetanse: Generell kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner i utdanning- og yrkessammenheng gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning. (Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)), 2011, s. 16)

Generell kompetanse vil uten store problemer kunne oversettes til et individs holdninger og verdier siden begreper som selvstendighet, samarbeidsevne og ansvarlighet er relatert til disse områdene. Derfor illustrerer vår inndeling av kompetansebegreper bedre hva studentene lærer gjennom sin internship. Når vi velger begreper som *holdninger* og *verdier*, er det fordi de er internasjonalt brukt og blant annet inngår som sentrale begreper i utviklingen av fremtidens historieutdannelse. Dette er eksempelvis formulert i guidelines til Europarådet i 2018 (Council of Europe, 2018).

Kunnskap

For en historiestudent vil et internship på et historisk event som *Midgardsblot* gi dem mulighet til å fordype seg mer i vikingetiden. En intern vil møte mange som er levende opptatt av historie og vil diskutere vikingetiden - siden deltakere bærer kostymer og bor i vikingeleiren. En intern kan være en ekspert i en slik setting og bidra med faglig input, og gjen-

nom diskusjon med eksperter og andre interesserte i vikingtiden kan han eller hun oppbygge kunnskap og større forståelse som er mer utviklet enn før internship-perioden. Deltakelse på forelesninger under konferansen bidrar også til dette.

Gjennomføringen av festivalens første dag er både historisk interessant, men den er også interessant med tanke på ulike måter å utvikle kunnskap. Stedet for den religiøse riten som markerer overgangen til festivaltid, er området mellom gildehallen og hovedscenen. Her samler folk samler seg ganske tett rundt åstedet for blotet, og det hele rammes inn med trommer og sang. De som vil kan enkeltvis, eller i par, gå bort til en statue av guden Frøy og dyppe en grein med blader i en bolle med griseblod. Blodet er ekte og kommer fra en slakter. Noen velger å male seg i ansiktet med det, og også på avstand blir man påvirket og ritualet med dens intensitet og innvirkning på deltakerne. Her kan en student observere en personlig erfart kunnskapsutvikling relatert til vikingtidens historie og ritualer i tillegg til den mer tradisjonelle basert på forelesninger.

Det er færrest festivaldeltakere på blotet, bare noen tusen, men så kommer det flere de neste dagene til konsertene. Det er konsertene som trekker det største publikummet under festivalen.

Ferdigheter

En viktig del av et internship ved *Midgardsblot*-festivalen vil være å ta seg av både de internasjonale deltakere og den stadig økende gruppen av nasjonale tilreisende. En tysk deltaker vi snakket med i 2022 sa følgende om sine erfaringer så langt første dag da vi snakket med henne:

Jeg har ønsket å gå før, men jeg har aldri hatt sjansen ... Mitt inntrykk så langt er at det er *utrolig*, det er helt fantastisk, det er en ny opplevelse ettersom jeg møter mennesker med de samme interessene som jeg har, det er veldig interessant. De som er her, er spirituelle mennesker som er bekymret for jorden. Det er mange hedninger her, det er mange former for hedninger, det er åndelige hedninger. Noen mennesker tror på forskjellige konsepter om gudene og moder jord, og det er så interessant å snakke med dem og høre på samtalene her. Jeg er så glad jeg kom ... Det er så trygt

her, jeg lar alt ligge i teltet mitt, ingen stjeler og folk er her med en hensikt, mange legger igjen ganske dyre ting i teltene sine.

For en intern betyr det at hans historiekunnskap kan bidra til at tilreisendes erfaringer blir enda bedre, og han eller hun får utviklet siden ferdigheter til å kommunisere eller formidle denne kunnskapen til festivaldeltakere. Folk som kommer er søkende, det betyr at de ønsker mer kunnskap om vikinger, norrøn periode, spiritualitet og musikk. Hun vi snakket med var veldig opptatt av paganisme, som er blitt en viktig dimensjon med henblikk på å markedsføre Skandinavia som turistdestinasjon (Routes North, 2023). Denne festivaldeltakeren var mer opptatt av det spirituelle enn av musikken, men dette vil naturlig nok variere mellom deltakerne. Nettopp dette gjør sammensetningen av de tilreisende spennende og skaper gode møter mellom tilreisende og også en intern.

Festivalleder Strindin mener det er naturlig med et blot på en norrøn metalfestival, og det er Odin og Frøya festivaldeltakerne ber til når de smører seg inn med dyreblod (se Kalvig, 2021). Folk ønsker mer enn musikk og øl, blod og øl, sitatet over viser hvor viktig det spirituelle er for deltakerne også. Graden festivaldeltakerne dyrker den norske og nordiske kulturarven og deltar i blotet med, er forskjellig, mange sitter også bare og ser på. Intensiteten fra den innerste sirkelen strekker seg utover, den norrøne rammen rundt blotet fylles med musikk og religiøsitet. *Midgardsblot* som event bidrar både med historie- og kulturformidling, og vikingeplassen i Borre skaper den perfekte rammen for opplevelser for festivaldeltakerne. Her finnes det derfor en lang rekke av ulike typer ferdigheter som er relevante og som kan utvikles. Det handler eksempelvis om kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter som beskrevet i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)), 2011, s. 16).

Holdninger og verdier

En intern kan ved *Midgardsblot* lære mye om *menneskebehandling* ved å få jobbe tett med arrangørene på denne festivalen. For arrangørene er opptatt av å opprettholde *familiefølelsen* for alle festivaldeltakerne. Det kan gjøres på flere møter, en av dem er å sette et tak på hvor mange som får delta. Som en av arrangørene forklarte i et intervju:

Vi selger ikke så mange til blotet, men til konsertdagene så er det 5000 per dag. Det har gått fra 500 det første året ... Nå har vi hovedscenen der campingen var før, vi vil ikke at festivalen skal bli for stor, vi vil at alle skal følge seg som en familie. Som å være invitert på en hagefest. Mange her er jo på en annen stor metal festival med 40 000, men vi vil at denne skal være noe annet, organisk, gi en familiefølelsen ...

Holdningene til festivaldeltakerne var også en bekymring innledningsvis, de visste ikke hvem som ville komme eller hva de ville være opptatt av:

Til å begynne med var de fleste deltakerne internasjonale, men nå tror jeg bare 62 % er det, så vi blir stadig mer norske også ... Første året var vi veldig redde for hvor mange tyskere med bobil som ville komme, men heldigvis var de fleste genuint interesserte og opptatt av innholdet på festivalen, så det har ikke vært et problem. Mange er opptatt av faget vikingetid, og så vil de ha musikken i tillegg. Noen har for eksempel en veldig dedikert interesse for mjøden, mens andre er opptatt av helt andre aspekter, det er ikke drikking og tut og kjør her, folk oppfører seg annerledes under konsertene.

Med en stadig mer balansert deltakergruppe som er genuint opptatt av vikingtid og norrøn kulturarv, bør en intern ha mange muligheter til å bidra med sin kunnskap til festivaldeltakerne. Her bør det tenkes kreativt i hvordan intern i historie kan brukes. Ved de siste festivalene så har de tilreisende tatt med seg egne historier og artefakter. Strindin understreker dermed at festivalen åpner opp for at alle kan dyrke sitt, og en intern kan dermed bli en som bidrar inn i festivaldeltakernes ulike tolkninger (Kalvig, 2021).

Men festivaldeltakerne ankommer med forskjellige prioriteringer av sine interesser. Uansett hva som er viktigst av det spirituelle, musikken eller vikingetiden, er det samværet med andre som understrekes som viktigst. En internasjonal tilreisende uttrykt det slik:

Den beste delen av å være her er menneskene. Det å få kontakt med mennesker som er like opptatt av det åndelige slik som meg, og også ønsker å få kontakt med like-

sinnende ... det liker jeg ... det å få kontakt med naturen i verden, alle her er så opptatt av det åndelige.

For en student, som tar internship i historie, betyr dette kompetanseutvikling relatert til holdninger og verdier. Det stilles krav til å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på en selvstendig måte i mange ulike situasjoner. Studenten må kunne improvisere i møtet med mennesker som sannsynligvis er annerledes enn studenten selv. Dette medfører at studenten må kunne vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og selvfølgelig bør kunne forholde seg kritisk også til hvordan fortiden blir koblet til nåtiden.

Konklusjon

Vårt eksempel med å organisere internship i historie ved *Midgardsblot*-festivalen i Horten, viser at det finnes nærmest ubegrensede muligheter for kompetanseutvikling når internship blir utviklet i tverrfeltet mellom historie og eventledelse. For eventorganisasjoner vil en slik ordning også være en fordel da frivillige alltid er en ledelsesutfordring. Å få en frivillig med spesialkompetanse, som kan bidra til økt festivalopplevelse for deltakerne, vil være en vinn-vinn-situasjon.

Mulighetene til kompetanseutvikling for en intern kan relateres til emnebeskrivelser og studieplaner relatert til relevante områder for historie, vikingtid, kulturarv og eventledelse. Muligheter for kompetanseutvikling kan i tillegg relateres direkte til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverk med fokus på utvikling av kunnskap, forståelse, ferdigheter, holdninger og verdier eller det som også kalles generelle kompetanser. I denne artikkelen gav vi eksempler på konkret kompetanseutvikling, men mulighetene for utvikling er selvsagt langt mere omfattende enn det er mulig å gjøre rede for her.

En viktig dimensjon vi ønsker å fremheve avslutningsvis, er at et internship ikke bare handler om individet selv, men inngår i en sammenheng som handler om individuell, organisatorisk og samfunnsmessig utvikling. Vi valgte regionen Borre og en festival for å se på sammenhengen mellom kompetanseutvikling av en student-relatert kapasitetsbygging og stedsutvikling. Eksemplet viser tydelig at et internship i historie bare er en liten

brikke i et stort spill. Ikke desto mindre kan det være en viktig brikke med henblikk på å igangsette en kapasitetsbygging i en region som kan føre til stedsutvikling.

Midgardsblot-festivalen representerer et innovativt tiltak i tverrfeltet mellom historie, kulturarv, norrøn kultur, reiseliv, næringsutvikling, stedsutvikling og eventledelse. Vårt hovedargument med dette bidrag er at en sånt innovativt event må følges opp med, og understøttes av, en tilsvarende tverrfaglig kompetanseutvikling av de som skal organisere eventet. Et internship med fokus på tverrfaglighet er en god begynnelse med hensyn til å utvikle nettopp denne kompetansen.

Referanser

- Bradbury-Jones, C., Breckenridge, J., Clark, M. T., Herber, O. R., Wagstaff, C., & Taylor, J. (2017). The state of qualitative research in health and social science literature: A focused mapping review and synthesis. *International Journal of Social Research Methodology*, 20(6), 627–645.
- Branstad, A. (2019). Musikkfestivaler og frivillig arbeid. I: E. Kristiansen, B.A. Solem & T. Dille (red.), *Eventledelse* (pp. 144–159). Universitetsforlaget.
<https://doi.org/10.18261/9788215032191-2019-10>
- Carlot, C., Filloque, J.-M., Osborne, M. and Welsh, P. (Eds.). (2015). *The Role of Higher Education in Regional and Community Development and in the Time of Economic Crisis*. NIACE.
- Clover, D. and Sanford, K. (2013). (Eds.). *Lifelong Learning, the Arts and Community Cultural Engagement in the Contemporary University*. Manchester University Press.
- Council of Europe. (2018). Quality History Education in the 21st Century. Principles and Guidelines. Council of Europe. Hentet 07. april 2023 fra
[file:///C:/Users/las/Downloads/108118GBR_Quality%20history%20education%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/las/Downloads/108118GBR_Quality%20history%20education%20(3).pdf).
- Doyle, L., Adams, D., Tibbitt, J. and Welsh, P. (Eds.). (2008). *Building Stronger Communities: Connecting research, policy and practice*. NIACE.
- Duke, C., Doyle, L. and Wilson, B. (Eds.). (2006). *Making Knowledge Work*. NIACE.

- Duke, C., Osborne, M. and Wilson, B. (Eds.). (2005). *Rebalancing the Social and the Economic. Learning Partnership and Place*. NIACE.
- Duke, C., Osborne, M., and Wilson, B. (2013). *A New Imperative: Regions and Higher Education in Difficult Times*. Manchester University Press.
- Emneplan for Eventledelse (masteremne). (2023). Hentet 05. april 2023 fra <https://www.usn.no/studier/eventledelse/>.
- Emneplan for Internship i historie – praksisarbeid i historie. (2023). Hentet 05. april 2023 fra https://www.usn.no/studier/studie-og-emneplaner/#/emne/HI-INT1300_1_2023_V%C3%85R.
- Emneplan for Vikingtid i Vestfold. (2023). Hentet 05. april 2023 fra https://www.usn.no/studier/studie-og-emneplaner/#/emne/HI-VIK1200_1_2020_H%C3%98ST.
- Hall, B.L., Jackson, E.T., Tandon, R., Fontan, J-M. and Lall, N. (2013). (Eds.). *Knowledge Democracy and action. Community-university research partnerships in global perspectives*. Manchester University Press.
- Inman, P. and Robinson, D. (2014). (Eds.). *University engagement and environmental sustainability*. Manchester University Press.
- Kalvig, A. K. (2021). Tilbake til blod? Å finna ei framtid i norrøn fortid. *Kirke Og Kultur*, 126(3), 279–294. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3002-2021-03-09>
- Kearns, P., Kling, S. and Wistman, C. (Eds.). (2011). *Heritage, Regional Development and Cohesion*. Jamtli Förlag.
- Kristiansen, E., Boe, O., & Dille, T. (2022). *Beredskap og sikkerhet i idretten*. Fagbokforlaget.
- Kristiansen, E., Dille, T., & Solem, B. A. A. (2019). Eventledelse: Innledende betraktninger. I: E. Kristiansen, B.A. Solem, & T. Dille (red), *Eventledelse*, 9–19. <https://doi.org/10.18261/9788215032191-2019-01>
- Kristiansen, E., Skirstad, B., Parent, M. M., & Waddington, I. (2015). ‘We can do it’: Community, resistance, social solidarity, and long-term volunteering at a sport event. *Sport Management Review*, 18, 256–267. <http://dx.doi.org/10.1016/j.smr.2014.06.002>

- Longworth, N. and Osborne, M. (Eds.). (2010). *Perspectives on Learning Cities and Regions: Policy, Practice and Participation*. NIACE.
- Læreplan for entreprenørskap og bedriftsutvikling. (2023). Hentet 05. april 2023 fra <https://www.vilbli.no/nb/nb/no/laereplan-for-entreprenorskap-og-bedriftsutvikling/ul/v.st/v.ent01-03>.
- Læreplan for Reiseliv og språk. (2023). Hentet 05. april 2023 fra <https://www.vilbli.no/nb/nb/no/laereplan-for-reiseliv-og-sprak/ul/v.st/v.rsp01-02>.
- MIDGARDSBLOT. (u.å). <https://midgardsblot.no/en/information/>
- Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). (2011). Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 15. desember 2011. Hentet 06. april 2023 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/e579f913fa1d45c2bf2219afc726670b/nkr.pdf>.
- Nilsen, B. (2023, March 2). (+) *Hit kommer folk fra hele verden: Mari Boine klar for den populære festivalen til sommeren!* Gjengangeren. <https://www.gjengangeren.no/5-60-890096>
- Osborne, M., Sankey, K. and Wilson, B. (Eds.). (2007). *Social Capital, Lifelong Learning and the Management of Place: An international perspective*. Routledge.
- Preece, J., Ntseane, P.G., Modise, O.M. and Osborne, M. (Eds.). (2012). *Community Engagement in African Universities*. NIACE.
- Routes North. (2023). Hentet 06. april 2023 fra <https://www.routesnorth.com/language-and-culture/norse-paganism/#:~:text=Followers%20of%20Norse%20Paganism%20believe,like%20giants%2C%20dwarves%20and%20elves>.
- Schuetze, H. and Inman, P. (Eds.). (2010). *Community Engagement and Service – A Primary Mission of Universities*. NIACE.
- Sonne, L. (2023a). Hva vil vi med undervisning i historie? Historiefagets tradisjon og relevans. I Sonne, L og Wiklund, A. N. (red.). *Profesjonsutvikling for historieundervisere I*. Novus forlag E-bøker. Hentet 07. april 2023 fra <http://omp.novus.no/index.php/novus/catalog/view/profesjonsutvikling1/39/1163>.

- Sonne, L. (2022a). Mellem tradition og fornyelse. Internship i historie med museet som kontaktpunkt mellom arbeids, uddannelses- og samfundsliv. I Fristrup, T, *Nordic Figurations of Volunteering*. Fornvårdaren 41. Jamtli Förlag.
- Sonne, L. (2022b). Lærende frivillige på museer og en ny profession i frivillighedsledelse med fokus på utvikling af en samfundsrelevant kulturarvspædagogik. I Fristrup, T. *Nordic Figurations of Volunteering*. Fornvårdaren 41. Jamtli Förlag.
- Sonne, L. (2023b). Historieundervisning utenfor skolen. Samarbeid med museer og den kulturelle skolesekken (DKS). I Sonne, L og Wiklund, A. N. (red.). *Profesjonsutvikling for historieundervisere 1*. Novus forlag E-bøker. Hentet 07. april 2023 fra <http://omp.novus.no/index.php/novus/catalog/view/profesjonsutvikling1/39/1163>.
- Studieplan for Bachelor i historie. (2023). Hentet 05. april 2023 fra https://www.usn.no/studier/studie-og-emneplaner/#/studieplan/HISB_2018_H%C3%98ST.
- Studieplan for Executive Master of Management. (2023). Hentet 05. april 2023 fra <https://www.usn.no/studier/executive-master-of-management/>.